

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	48 K
Félévre	24 K
Negyedévre	12 K
Egy hónapra	4 K
Egyes árak ára 15 H.Mr.	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolvasó szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS MUNKÁSHIVATAL
Zépatya-utca 1. sz. Tel.: 21.

MEGJELENIK MINDEN NAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 213. szám.

Szerda, szeptember 18.

Amerika válasza Burián jegyzékére.

— A legkeményebb fellépést igéri. —

Hága, szept. 18. Wilson felhatalmazta Lansing külügyi államtitkárt a következő nyilatkozatra:

A köztársaság elnökétől fel vagyok hatalmazva annak közhírré tételére, hogy az Egyesült Államok kormányainak válasza a következő:

Az Egyesült Államok kormánya abban a véleményben van, hogy az egyetlen válasz, amelyet a magyar-osztrák külügyi kormány kezdeményezésére adhat, csak az lehet, hogy Amerika kormánya már több alkalommal a legteljesebb őszinteséggel tudatta azon feltételeket, amelyeknek alapján az Egyesült Államok a békekisérletre gondolhatnak és sem nem akarja, sem nem tartja lehetségesnek, hogy megfontolóra vegyen egy konferenciára szóló javaslatot olyan tárgy felett, amelynek tekintetében állásfoglalását és szándékát már tisztán és szabatosan körvonalozta.

Rotterdam, szept. 18. A Reuter-ügynökség az „Associated Press” című újság washingtoni tudósítójának következő jelentését közli:

Hivatalos körökben Burián békejegyzékéről úgy vélekednek, hogy a monarchia összeomlás előtt áll és számukra elérkezett a pillanat, hogy a monarchiával szemben a lehető legkeményebben lépjenek fel. Hivatkozik Wilson baltimorei beszédének utolsó mondatára:

„Egy válaszmom lehet csak: végtelenségig harcolni habozás és korlátozás nélkül.”

Genf, szept. 18. (Havas.) Az általános benyomás, hogy az új békeoffenzívának most eredménytelennek kell lenni.

Clemenceau lapja a „L'Homme Libre” ezt írja: Mi nem akarunk most békét. Győzelmes katonáink most üzik el az ellenséget a haza bemooskolt

földjéről. Nem engedjük, hogy a fegyvert kicsavarják kezünkől.

Washington, szept. 18. Az osztrák-magyar jegyzék a svéd követségre érkezett. Azonnal továbbították a külügyi hivatalhoz.

Páris, szept. 18. Az entente kormányok még nem kapták meg a béke demarschot.

A „Temps” szerint a jegyzék egy időben érkezett a német repülőekkel Párisba. Sem az előbbi nem ijesztett meg bennünket, sem az utóbbival nem fognak rászédni.

Hága, szept. 18. Jól értesült körök szerint Balour kijelentette, hogy Burián jegyzékéről csak egyéni nézetét fejezte ki. Bizonyos, hogy az egész kormány hivatalosan állást foglal a jegyzék dolgában. Az állásfoglalásnak nem enged prejudikálni.

Nyugati harctér:

A császári és királyi csapatoknál nem történt lényeges esemény.

A vezérkar főnöke.

A béke ügye.

Berlin, szept. 18. A „Lokalanzeiger” szerint Svájcban hire jár, hogy a semlegesek együttes békelépést fognak tenni a szövetségtanács palotájában. A hírt sem meg nem erősítik, sem meg nem cáfolják. A svájci lapok biztosan várják a pápa békeakecióját is.

Genf, szept. 18. A „Populaire” óva int attól a hiedelemtől, miszerint az entente minden békekisérletet visszautasítana. Fenyegetően rámutat a Párisban küszöbön álló szociálista kongresszusra, amely állást foglal majd a háború céltalan meghosszabbítása és annak előidézői ellen.

A politika hirei.

Windischgrätz lemondása körül.

Bécs, szept. 18. Hivatalos jelentésekkel szemben, miszerint Windischgrätz hercegnek Szerényivel való tanácskozásai folyó ügyekkel lennének kapcsolatban, mindenki tudja, hogy a magyar politika válságba jutott. Mindkettőjüknek gyakran volt alkalma a királynak nézetüket kifejteni. Terveik megvalósítására csak akkor kerül a sor, ha Wekerle nem tudna kooperációs alapon többséget, a többségnek pedig programot szerezni, mert ha igen, úgy megmarad miniszterelnöknek.

Windischgrätz személyéről máris gondoskodás történt. Nemcsak a király személye körüli miniszternek, hanem esetleg miniszterelnöknek is emlegetik, nemcsak Magyarországon, hanem Ausztriában is.

Szerényi a király előtt.

Bécs, szept. 18. Szerényi József báró kereskedelmi miniszter Bécsbe érkezett és nyomban Reichenaubament a királyhoz kihallgatásra.

Bécsi politikai körökben úgy tudják, hogy a kihallgatásnak nagy befolyása lesz a belpolitikai helyzet alakulására.

Windischgrätz Lajos herceg tegnap volt Bécsben. Az egész délutánt Reichenauban töltötte.

Az új bán.

Bécs, szept. 18. Jól értesült körök úgy tudják, hogy Unkelhäuser horvát miniszternek horvát banná való kinevezése küszöbön áll.

Még a tél előtt fegyverszünet lehet.

— Hertling a helyén marad. —

Stuttgart, szept. 18. Fehrenbach, a birodalmi gyűlés elnöke Stuttgartban úgy nyilatkozott, hogy nem lehet szó kancellárválságról. Hertling a helyén marad. A fegyverszünetről szólva kijelentette, hogy az ellenség harci kedvé bármilyen, háborus uszítása ellenére még a tél beállta előtt fegyverszünet lehet.

Vezérkarunk mai jelentése.

Budapest, szept. 18. (Hivatalos.)

Olasz harctér:

Az olaszok folytatták erőfeszítéseiket, hogy a Monte Perticán levő állásainkat hatalmukba kerítsék.

A tegnapi heves tüzérségi és aknától kísért támadásaik célja a Toscano-gerinc volt. Őt izben rohamozták meg.

Az ellenséget mindenütt elkeseredett közharcban visszavertük.

A Monte Tombán és a Monte Solá-

ronon meghiusultak az ellenség közeledési kísérletei.

Az Aszagótól keletre levő fensíkon időnként nehéz tüzérségi harcok. Számos ellenséges repülőgép bombákat dobott a Piave-frontunkon levő több helységekre és az Etsch-völgyére.

Albánia:

A tengerpart mentén visszavertük az olaszok részlet-támadását.

A Beráttól délnyugatra levő hegyháton, ahol vonalainkat déli irányba előretoltuk, visszavertünk ellenséges ellentámadást.

Wilson a háboru folytatásáért.

Washington, szept. 18. Wilson külön üzenetben a háboru folytatását fogja javasolni. Néhány semleges állam javaslatát a fegyverszünetről az entente érdekeibe nem állónak fogja minősíteni.

A Wolff esti jelentése.

Berlin, szept. 18. A Wolff esti jelentése szerint az Ailette és az Aisne között az ellenség újabb támadásai meghiúsultak. A front többi részén nincs ujság.

A párisi légi támadás.

Páris, szept. 18. (Havas.) A tegnapi légi támadáskor a Compiègne-i erődnél egy másik repülőgépet is lelőttek.

A mai főzsde.

Budapest, szeptember 18.
Magyar Hitei 1355, Osztrák Hitel 894, J. Izalógbank 574, Leszámitolóbank 820, Agrárbank 1055, Magyar Bank 967, Hazai 640, Ingatlan —, Fabank 952, Közut 819, Urikányi 890, Beocsini —, Salgó 1265, Forgalmi 632, Rima 1172, Schlick —, Altalános —.

Hivatalos jelentések

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptak a harc-téri eseményekről:

Német hivatalos jelentés.

Berlin, szept. 17.

A nagy főhadiszállás jelentéi:

NYUGATI HARCOTÉRI:

Rupprecht trónörökös és Böha vezérezredes hadesportja: Flandriában élénk felderítő tevékenység.

Iperntől délre meghiúsultak az ellenség részleges támadásai.

A csatornaállás mentén pomeránai gránátosok Pouch—Couchy közelében az ellenség ellen intézett megújított előretöréseik alkalmával foglyokat szállítottak be.

Avrincourt vidékén a tüzérségi tüzelés kora reggel ideiglenesen nagy hevességet ért el. Gyalogsági harc nem volt.

A német trónörökös hadesportja: Az Ailette és az Aisne között tovább tartottak az ellenség heves támadásai.

A Vauxillontól keletre levő magaslatot, amelyen az ellenség megvetette lábát, visszafoglaltuk.

A Laifauxetól keletre vezető ut mentén az ellenség kissé visszahúzódtott bennünket, délután pedig a leghevesebb tüzérségi tüzelés után újra támadásra tört elő, támadásai azonban meghiúsultak. Az itt harcoló hannoveri és braunschweigiakat részben ismét előretoltuk, ezek és a dél felől esatlakozó ötödik brandenburgi gyaloghadosztály visszaverték az ellenségnek többször páncéloskocsikkal támogatott támadásait.

Vailly déli részén tovább tartottak a csatározások.

A Champagneban Riponttól délre visszavertük egy ellenséges éjjeli előretörést.

Galiwitz tábornok hadesportja: A Cote Lorraine St. Hilaire mellett és Isanwilletől nyugatra sikeres vállalkozásokat végeztünk. Ellenséges részleges támadásokat, amelyek Haumont és Thiécourtól északkeletre indultak, meghiúsítottunk. A tüzérségi tevékenység zárótüzelésre szorított.

Tegnap 44 ellenséges repülőgépet lőttünk le. Lörzer főhadnagy 40-ik, Rumoj hadnagy 35-ik és Thug hadnagy 30-ik légi győzelmét aratta.

Ludendorff.

Bánát 200 évvel ezelőtt.

— 1718—1918. —

Nagybecskerek, szept. 18.

Néhány napja annak, hogy letelt a 200 év a pazsareváci békekötés óta. Eltelt ez az évforduló anélkül, hogy mi torontáiak észrevettük volna. Pedig úgy illett volna hozzánk.

Jubilámnunk, ünnepelnünk kellene a két századon át erodnányesen végzett munka fel-emelő érzésével, széles örömmel és büszke öntudattal, hogyisne, hisz tulajdonképp önmagunkat és kegyeletes őseinket kellene ünnepelnünk. Belstelik hosszú 100 esztendő és aligha akad Torontóban ily komoly okhasonló ünnepre. Örülünk kellene azon, hogy ezt a drága földet, mely közel 400 éve elveszett és csaknem 200 évig veszve volt, újra megtaláltuk, visszaszereztük. Nem vagyunk már eléggé magyarok, már ünnepelni is elfelejtettünk, pedig ez oly ünnepnek készült, melynek hasznos tanulságai a néprétegekbe is behatoltak volna. Bánkódunk, vesződünk másnak a bajával s közben elfeledkezünk a saját örömnkről. Most a győzelmes békéről való lemondás idejében felidézhetnők egy százados ellenségen aratott döntő győzelmünk emlékét, melyet úgy arattak egy napon, de sokkal inkább azért a győzelemért, melyet úgy arattak eleink minden nap a természet mostohaságai felett, míg mi szerencsések, megértük a mai Bánatot, a termékenység szimbolusát.

Álljunk meg képzeletben 1718-ban a becskerei földvár földült romjain. Messze siklik sóvárgó tekintetünk; a pusztulás képen hol nyugodhatna meg? Becskereken, hol 1518-ban 6000 lakos eldeglélt, most annak tízedrészese sem tengődik nyomorult kunyhókban. Az egész megyében alig 60 házesoportot találunk, melyek legtöbbször csak 10—20 ház volt s 135 község elhagyatottan omladozott. Ember nem volt a megyében 20 ezer sem s azokat sem érijük, mert ahol 200 évvel ezelőtt döngő magyar szó járt, ott tömegtelen szárnyas riadozó madáryelve hangszik.

Nézünk szét a felszabdult területen, ha van bátorságunk a martalócok és pribékek kezei közt nevelkedett hűtlen nép közé menni, melynek egyetlen egy papja volt, az is idegen téri, katolikus. Utazzunk tovább! Merre? Könnyű ezt most mondani, amikor 1100 km. épített közutunkon másfél-száz ezernél több irigyelt, szép lovunk röpihet, amikor nincs község Torontóban, mely 15 km-nél távolabb esne a vasutól, míg más megyékben százával maradnak községek 50 km-nyi távolságban tőle. Ha 1718-ban elindulunk, minduntalan elakadunk, megfeneklünk, mert a Béga és folyótársai bitangul barangolnak szerte-széjjel. A rusnya török veleszületett fagyűlöletével kiirtotta szép hárs, szil, nyír erdeinket, hogy az ellenség előtörését fedező leshelyek eltűnjenek s kaján örömmel nézte a kátyuszaporító nádasok alattomos terjedését, mely megvédte őt az ellenségtől s a Béga loma árját megakasztva, szétömlesztette a tág vápákba, hol meglespedve, undok fertőző változtatta, Torontát $\frac{1}{5}$ -öd részét. Utazzunk hát 1718-ban, a török kiverése után s örüljünk, ha megmarad pusztá életünk, mert a dögleletes posványok tele voltak pestissel, kolerával, maláriával, fenevadakkal.

Milyen más volt akkor a táj! Egy szál kukorica, egy bokor burgonya nem látható, hiszen még ismeretlenek; eperfa, ecetfa, akác nem vonja magára tekintetünk, mert még nem honosak itt; dohányra senkinek gondol, mert élvezetét szigorú törvény tiltja.

Amit akkor kulturának neveztek, annak csak kiáltó hiánya volt meg. Azóta, de messze jöttünk. Most 76.000 gyermeket nevelünk iskolában, 70.000 iparos keze segíti kényelmünket, 14.000 kereskedő igyekszik kielégíteni vágyainkat s 310 pénzintézet teszi el a megtakarított koronáinkat, melyek már a pénzbiőség előtt negyedmilliárdnyi forgalmat képviseltek. Most tízezer számra tudjuk megtölteni vagon-

jainkat s 200 évvel ezelőtt alig fedezte a szemes termés a maroknyi lakosság szükségletét. Haladunk diadalmasan. Háromszor akasztotta meg azóta haladásunkat itt a megye területén dúló harci düh. 1718 óta Torontál lakói beszéltek spanyolul, flamandul, franciául, mindenféle germán nyelven, végre a magyar is jelentkezett, hogy átvegye lassan elpusztult örökét.

Virultak itt olaj és parafa erdők, talánokkal bevonult agruma ültetvények s elfűntetők szomorú nevezetességüket, Európa legnagyobb futóhomok területét, a déliablati pusztát.

1718-ban úgy kezdtük a munkát, hogy miénk volt Belgrád, Szerbia, Bosznia, Románia, mint 200 évvel utóbb 1918-ban. Talán haladunk a történet alakulásában, vagy csak hullámzatosan ismétlődnek az események csoportosulásai?

Mi a hatodik nemzedék, 1718 óta áttekinthetjük a haladást (kár, hogy ezt a fejlődésében feltartóztatott megyei muzeum szemléletesen meg nem mutathatta) s el kell ismernünk, hogy többet is tehetünk volna, de joggal ültetünk annak is, amit megtettünk. Terjesztési művelődésünk területét már alig lehet, de intenzívebbé tehetjük. Rajtunk áll, hogy a jubileumi tanulságokkal gazdagodva, a jövő ezen iránya érvényesüljön!

HIREK

— Városi közgyűlés. Nagybecskerek rendezett tanácsu város képviselőtestülete f. hó 23-án, hétfőn délután 3 órakor a régi esküdtészeki teremben rendes közgyűlést tart.

— Tanácsülés. Ma délelőtt tanácsülés volt a városházán, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

— Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, Hollinger János nyug. iskolaigazgató-tanító élete 59 évében, hosszas szenvedés után Katalinfalván elhunyt. Temetése holnap, f. hó 19-én délután 4 órakor lesz Katalinfalván.

— Katonai kitüntetések. Horváth Pál 7. honv. gy-ezredbeli főhadnagy a 3. oszt. katonai érdemkeresztet a hadidiszitmentnyel és a kardokat, Lighezán Sándor 7. honv. gy-ezredbeli hadnagy a legfelsőbb dícsérő elismerést, Janku Ádám dr. népf. főorvos a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján és a kardokkal kapta.

A 2. oszt. ezüst vitézségi érmét kapta: Szta-nojloviits Szovra (Tamászlaka) népfelkelő. Újlag a bronz vitézségi érmét: Terzia Sándor (Karlova) népfelkelő.

A bronz vitézségi érmét: Börcsök Ferenc

AZ UJSÁG

AJÁNDÉK NAPTÁRA

AZ 1919. EVRE
már sajtó alatt van.

Ez a gyönyörű és 300 oldalra terjedő naptár sok illusztrációval, szépirodalmi és közgazdasági tartalommal és a tudnivalók egész tárházával nélkülözhetetlen a családban, az üzletben, vállalkozásban mindenre kiterjedő tájékoztatásával.

AZ UJSÁG minden előfizetője ingyen kapja KARÁCSONYI AJÁNDÉKKÉP.

— Könyvársi forgalomban nem kapható. —

„AZ UJSÁG” ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 52—
Félévre K 26—
Negyedévre K 13—
Egy óra K 4-60

Ha erre az ajándék naptárra AZ UJSÁG-ra igényt tart, fizessen elő

MEGRENDELŐ CIM:

„AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám.

MODERN MOZI

Az Orientben (Aradaczi-ut)
TELEFONSZÁM 312.

Csütörtök, 19-én. Péntek, 20-án.

A három testőr

Alexander Dumas világhírű regénye nyomán
5 felvonásban. A főszerepet Nelly Cormin,
a Theatre Gymnase művésznője játssza.

Előadások kezdete 5 és fél 9 órakor.

Helyárak:

Pályulés 1-80 K. I. hely 1-50 K. II. hely
1- K. III. hely 60 fillér.

(Csene), Farkity Rudó (Melence), Kaiser József (Kisjécsa), Moór Frigyes (Ferenchalom) népfelkelők. A vas érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján Cweju István (Tamáslaka) munkás.

— Izraelita istentisztelet. Az iar. templomban a péntek esti istentisztelet f. hó 20-ikától kezdődőleg délután fél hat órakor kezdődik.

— Praemium a burgonyáért. A m. kir. miniszterium, mint a hivatalos lap közli az 1918. évi burgonyatermésre vonatkozó *öt korona ár-többletet* az 1918 október 1-ig önként följánlott burgonyafeleslegek után is engedélyezte.

— **Katonanap Nagyszentmiklóson.** Impozáns sikeres katonanapot rendezett a híres szegedi 46-os gyalogezred hadialbumának szerkesztője Nagyszentmiklóson. Délután népnünpély volt, este művészestély, amelyen *Juhász Gyula* többek között nagy hatással mondotta el előadását a Negyvenhatosokról, *Csányi Mátyás* esellő Szonátja rendkívüli sikert aratott a szerző és *Reitter* esellőművész avatott tolmácsolásában. *Korber* Nándor tehetséges fiatal rajzoló pompás karrikatúráival keltett harsogó derültséget, míg *Makai* Berta kivált egy finom Csányi dal előadásával tünt föl. *Tabéry Géza* szegedi vonatkozású verse és *Csányi Mátyás* egy másik zenedarabja adta meg a fényes sikerű est komoly művészi karakterét.

— **Az önkéntesek fémgombja.** A hadügyminiszter — mint a Külügy-Hadügy írja — szabályozta az önkéntesek fémgombjának viselési jogát. Az az önkéntes, aki négy heti kiképzés után, mint „nem alkalmas”, nem kerül a tiszti iskolába, továbbá, aki a tisztiiskola végzetével „nem alkalmas” osztályzást nyer, mindezek ellenére viselheti a fémgombot, ha a teljes tudományos képzettséget igazolni tudja. Akiknek az egyévi önkéntesi jogot csak feltételese ítélték oda, a fémgombot nem viselhetik.

— **Az „Arad és Vidéke” gazdát cserélt.** *Kalmár* Nándor az „Arad és Vidéke” tulajdonosa ma eladta a lapot *Opre* Mihály aradmegyei szőlőbirtokosnak. A vételár 375.000 korona. A lap felelős szerkesztője *Sugár* Jenő dr. marad. Az új tulajdonos október elsején veszi birtokába a vállalatot.

— **Táncvizsga.** *Alfandry* Böske okl. táncitanítónő értesíti az érdeklődőket, hogy folyó hó 21-én, szombaton és 22-én vasárnap az Ellmer-féle vendéglő összes helyiségeiben táncvizsgával egybekötött estélyt rendez. Az estély kezdete pontban 8 órakor lesz. Belépődíj személynként 4 korona. Az estélyen *Rácz* Péter közkedvelt zenekara játszik.

— **Köszönet.** Sziklai Gézáné született Stern Vilma halála alkalmából Klein Ilonka, Fülöp, Laura és Margitka koszorúmegváltás címén 20 K-t adományoztak a Maskil-el-dol egyletnek. Ezen nemes adományért hálás köszönetet mond dr. Hubert Zsigmond alelnök.

— **Meghalt Petőfi Erzsikeje.** A régi szép legendás idők utolsó emlékei közül ismételtávozott egy... Már-már az utolsó egyike. Özvegy *Török* Józsefné szül. *Sass* Erzsébet

hunyta le életének 92. évében fáradt szemeit *Szekszárdon*, hosszu négy évi kinos betegeskedés után. Az elhunyt agg matróna Petőfi Sándor utján belekerült a magyar irodalomba is. Testvére volt ő *Sass* István dr.-nak, Tolnavármegye egykori főfizikusának, ki tudvalevően Petőfiék gyerekkori belső barátja volt. *Sass* és Petőfi az iskolapad barátságát később is megtartották s az egyre emelkedő fiatal költő többször megfordult *Borjád*on *Sass* István szüleinek vendégszerető házában, ahol igazán otthonosan érezte magát s a meleg, közvetlen magyaros vendégszerető hajlék nem egy szép versét inspirálta. Itt ismerkedett meg a fiatal 17 éves Erzsikevel, akinek üde, jóságos lelkét nagyon megszerelte Petőfi, anélkül, hogy a szerelem mélyebb érzése is gyökeret vert volna a szívében. Jó barátság volt köztük, semmi más s ennek szép emléke a nagy költőnek „Négy ökrös szekér” című verse, amelyet *Sass* Erzsébethez írt. A tisztos öreg matrónának holta napjáig büszkesége volt ez a szép költemény. Temetése *Szekszárdon* ment végbe.

— **Orosz milliomosnő, aki szegénységi bizonyítványt kér Nagybecskerekben.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalba beállított tegnap egy magastermetű, fekete ruhás hölgy. *Oroszos* *Kiejtéssel* beszélte a német nyelvet. *Giffinger* Zsigmond anyakönyvvezető azt hitte, hogy a Hymen rózsaláncait készül fölvenni a jövőre és már készítette a matrikulát, hogy egygyel több rovatot nyisson benne. De nem. Az oroszos *Kiejtésű* hölgy, akit B. Annának hívnak, 24 éves és *Ukrajná*nak *Mihajlovszka* nevű községéből való szegénységi bizonyítványért kilineselt az anyakönyvi hivatalban. B. Anna érdekes körülmények között került Nagybecskerekre. *Ukrajná*ban megismerkedett egy M. Sztévo nevű 29. gyalogezredbeli hadifogollyal, aki az orosz béke megkötése után elhozta őt falujába, a torontálmegyei *Perlaszra*. B. Anna a saját állítása szerint dussgazdag nő: milliomos. *Varsóban* három darab emeletes háza van, ezenkívül hatvan ezer koronája egy ottani bankban. Mikor M. Sztévoval eljött Magyarországra, volt is pénze, ékszere elég, de *Aradon* meglopták úgy, hogy koldusszegényen ért *Perlaszra*. Egyideig boldogan élt a Sztévoval, utóbb azonban a perlaszi szerb atyafi ráunt az orosz menyecskekre és elküldte vissza a hazájába. B. Anna azonban csak Nagybecskerekig jutott el, itt munkát vállalt egy kifőzésben és most a jogait akarja érvényesíteni a Sztévoval szemben. Beperi és a perhez szükséges szegénységi bizonyítványt akarja megszerezni. Az anyakönyvi hivatalban jegyzőkönyvbe vettek az ukrán nő kívánságát azzal, hogy a szegénységi bizonyítványt pár nap múlva kiadják neki.

— **A feleséggyilkos katoná.** Ujvidékről jelentik: Néhány nappal ezelőtt megvasalva vettek szuronyos katonák egy titeli halászt. Kettős büne van a 28 éves fiatalembernek: megölte a feleségét és tettének elkövetése után megszökött ezredétől. Három hónapja bujdosik már a feleséggyilkos halász a titeli nádasokban, a Tisza süppedékes partján, éren és nádton, míg a csendőrök rajtaütöttek, elfogták és átadták a katonaságnak. *Pility* Simon titeli halász még 1914-ben bevonult a 31. számú budapesti vadászrezredhez. A felesége, akivel csak néhány hónapig élt együtt, szintén felutazott Budapésre és szolgálatot vállalt. Amikor *Pility* a harctérre vitték, a felesége Budapesten maradt és megismerkedett egy 32 gy.-e-beli katonával, akivel viszonyt kezdett. A viszony még bensőbbé vált akkor, amidőn *Pility* orosz hadifogságba került és így a férj zavaró jelenlététől tartani nem kellett. Az asszony és szeretője nyugodtan, minden zavaró körülmény nélkül éltek egészen addig, amíg *Pility* a hadifogságból haza nem jött és követelte az asszonytól, hogy térjen vissza hozzá. *Pility* Simon felesége azonban kijelentette, hogy semmi esetre sem hagyja el szeretőjét és nem tér vissza férjéhez. *Pility* kér-

lelte az asszonyt, aki hajthatatlan maradt, mire az elkeseredett vadászkatonára szuronyával szíven szurta feleségét. Az asszony azonnal meghalt, *Pility* pedig nem tért vissza többé a kaszárnyába. Három havi bujdosás után most akadtak rá és letartóztatták. *Pility* Simon ügyét még ezen a héten tárgyalja a rögtönítelő bíróság.

SZÍNHÁZ, ZENE

Heti műsor:

Szerdán: *Sztambul rózsája*. Operette. (Bérlétszünet)

Csütörtök: *A balgaszűz*. Henry Bataille színműve. (Páratlan bérlé.)

Darabváltozás.

Kristalány helyett Éva.

Tegnap estére páros bérlétszünetben másodszor volt kitzve előadásra a „Kóristalány”. A közönség félnyolc órakor elfoglalta helyét a színházban, de az előadást nem kezdték meg. A kulisszák mögül sürgés-forgás zaja hallatszott be a nézőtérre, darabváltozásról, szereplők hirtelen való megbetegedéséről suttogtak. Nyolc órakor azután megjelent a függöny előtt *Kemény* Lajos rendező, aki a következő bejelentést olvasta fel egy papírszeletről:

Mélyen tisztelt közönség!

Az igazgatóság nevében közlöm a következőket:

A ma estére kitzűzött „Kóristalány” című szerepének személyesítője: *Fekete* Rózi megbetegedett, mire *Karácsonyi* Ili vállalta a szerep lejátszását. *Karácsonyi* azonban az utolsó pillanatban *rosszakaratulag* lemondta a szerep eljátszását, ezért a direktió az „Évát”, *Lehár* operettjét adhatja elő *Erdélyi* Lillyvel (Éva), *Bordás* Rózsival (Pipszi), *Turnay* Bélával (a gyáros), *Várady* Izsóval (Dagobert), *Kemény* Lajossal (Prünell) és *Pesti* Kálmánnal (Larosse) a főszerepekben.

A közönség megnyugodva, tapssal fogadta a bejelentést, ami után *Lehár* örökszép zenéjü operettje: az „Éva” került színre, valamivel még jobb előadásban, mint előző este a „Kóristalány”.

Ma, szerdán este a „Sztambul rózsája” kerül színre bérlétszünetben.

TÁJBEJELTÉS.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 4 órától este 10 óráig. Könyvtárra vasárnap, szerda és péntek délután 3-5 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdt-széki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól délután 2 óráig.

CLUB-MOZGÓ

a Club-kávéházban. Telefon: 47. sz.

Csütörtök, szept. 19-én: Péntek, szept. 20-án:
(este 6 és 1/29 órakor.) (este 6 és 1/29 órakor.)

Don Cäsar.

Regényes történet a letűnt időkől. Főszereplők: *Ehmann* Károly Deutsches Volkstheater, *Günther* Róza, *Brecher* Egon Jarnobühne, *Bernay* Jenny Apollotheater, *Sekler* Ede Jarnobühne, *Haid* Margit Volkoper. *Don Cäsar*, *Iron* grófia *Neufeld* Miksa.

Gyönyörű kíséző műsor.

Az előadásokat elsőrangú zene kíséri.

Helyárak: Pályulés 1-80, zsélye 1-50, I. hely 1-20, II. hely 1-10, III. hely 60 fillér.

Azonnali belépésre
 tűzoltók
 és egy
 villanyszerelő
 kerestetik.

Cim a kiadóban.

Nagybecskerek r. t. város polgármesterétől.
 19433—1918. kig. szám. 1131

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur
 alábbi rendelkezését tudomásvétel végett közzhírré
 teszem:

Másolat. A m. kereskedelemügyi miniszter-
 nek 63.752—1918. sz. rendelete az építkezési
 ügyek intézéséről. A háboru eseteire szóló kivé-
 teles intézkedésekről alkotott törvényes rendel-
 kezők és a magyar királyi miniszterium
 2929—1918. M. E. számú rendeletének 12.
 §-ában nyert felhatalmazás alapján a követke-
 zőket rendeltem:

1. §. A közérdekből szükséges építkezések
 biztosítására szolgáló intézkedések megtételére
 „Országos Építési Miniszteri Biztosság” szer-
 vezek, amivel egyidejűleg a folyó évi május
 hó 26-án 40.068. szám alatt kelt rendeletem-
 mel szervezett Országos Lakásépítési Minisz-
 teri Biztosságot megszüntettem. A biztosság
 élén a kereskedelemügyi miniszter által kine-
 vezett országos építésügyi miniszteri biztos áll;
 tagjai a biztosságnak a kereskedelemügyi mi-
 niszter két, a honvédelmi, belügyi, pénzügyi,
 igazságügyi, földmivészügyi, vallás- és közok-
 tatásügyi és hadügyminiszter egy-egy képviselője
 vagy ezek helyettesei, végül a kereskede-
 lemügyi miniszter által az érdekeltek köréből
 kinevezett tizenkét tag. A biztosság szervezé-
 sével és működésével járó költséget a keres-
 kedelmügyi tárca fedezi.

2. §. Az Országos Építési Miniszteri Biztos-
 ság feladata megtenni mindazokat az intézke-
 déseket, amelyeknek megtételével a biztossá-
 got a kereskedelemügyi miniszter a magyar
 királyi miniszterium 2929—1918. M. E. számú
 rendelete alapján megbizta. Nevezetesen: 1.
 megbíralja azokat a kérelmeket, amelyek az
 építőanyagok beszerzése, szállítási vagy felhasz-
 nálása iránt hozzá a 2929—1918. M. E. számú
 rendelet értelmében beadattak, amennyiben az
 anyagok használatát közérdek szempontjából
 indokoltnak vagy egyébként elkerülhetetlennek
 találja, a beszerzésre, felhasználásra és szállí-
 tásra engedélyt ad; 2. a 2929—1918. M. E.
 számú rendelet végrehajtását megfelelően ellen-
 őrzi; 3. az 1. pontban megjelölt szempontok
 figyelembevételével méltólag és saját véleménye
 kapcsán az arra illetékes hatóságokhoz vagy
 szervhez juttatja azokat a kérelmeket, amelyek
 az építéshez szükségesek, de a 2929—1918. M. E.
 számú rendelet hatálya alá nem tartozó anya-
 goknak beszerzése végett nála terjesztettek
 elő. Mindezekre az ügyekre vonatkozó bead-
 ványok közvetlenül az Országos Építési Minisz-
 teri Biztossághoz (Budapest, II. Albrecht-ut 1.)
 intézendők.

3. §. Ez a rendelet 1918. évi október 1.
 napján lép életbe. Budapest, 1918. évi augusz-
 tus hó 22. napján. Baró Sztéryny József s. k.
 kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Nagybecskerek, 1918. évi szept. hó 12-én.

Dr. Perisics Zoltán,
 polgármester.

18415—1918. kig. szám.

Hirdetmény.

A legutóbbi katonai rézrekviráláskor ki nem
 fizetett, de elszállított réz ellenértékét az át-
 vételi jegy ellenében 1918 szeptember 20-tól
 kezdődőleg a városi pénztár fizeti ki a hiva-
 talos pénztári órák alatt.

Erről az érdekelteket ezúton is értesítem.
 Nagybecskerek, 1918. évi szept. hó 10-én.

Dr. Perisics Zoltán, polgármester.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Eladó

egy jó kondicióban lévő ló,
 egy pár lóra való szerszám,
 egy 4 év előtt vett alig hasz-
 nált hintó, egy jókarban lévő
 steierkocsi, egy régi pa-
 rasztkocsi és egy régi
 könnyű kocsi.

Érdeklődni lehet:

A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK NAGYBESKEREKI
 KIRENDeltségénél (Korona-kávéház mellett). 1006

Kerestetik

egy új katonai kabinhoz

egy itcés

Bővebbet

994

Glassen Ferenc
 kabinosnál, Rezső-laktanya.

Majdnem új, hosszú

téli kabát

13—14 éves leány
 számára eladó.

1005

Cim a kiadóhivatalban.

Vöröshagymát és fokhagymát

vesz
 legmagasabb
 napi árban

995

a GYÓGYNÖVÉNY R-T.
 VETŐMAGOSZTÁLYA.

Szobaleány

aki parkettát kefél és jó bizonyít-
 ványokkal bír, jó fizetéssel
 azonnal felvétetik.

Gyárfaás Odönné

Széchenyi-part 11. szám. 1004

Gyakorlati

német órákat

ad esti időben méltányos
 tandíjért perferkt német.
 — Bővebbet a kiadóhivatal. —

Helybeli beszerzési források.

Biztosítási ügynökségek:

Adriai Biztosító Társulat Főügynökség a
 Gazdasági Részvénytársaságnál. A Köz-
 gazdasági Bank épületében.

Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér
 Magy.—Francia bizt. társ. József fng.-u.

Első Magyar Általános biztosító társaság,
 Nemzeti Baleset Biztosító r. t. főügynök-
 sége ifj. Rigó István Szerb egyházpalota.

Triesti Általános Biztosító Társaság főüg-
 ynöksége Torontálmegyei Takaré- és Hi-
 telbanknál Hunyadi-(fő)-utca.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusán Hunyadi-utca.
 Tell Mihály Pénzügyipalota.

Butorgyár:

Bence A. és Fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai Kútelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A. Iskolaépület.
 Wilhelm Ferenc Hunyadi-utca 2.

Cukrászda:

Kovács Endre Hunyadi-(fő)-utca.

Divatruház:

Boskovits S. J. Hunyadi-utca.
 Bukovác István Hunyadi-utca.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:
 Schneider János Aradáci-ut.

Drogeria:

Melkuhn Dezső Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Goldberg Mihály Hunyadi-utca.
 Schwáb Albert Hunyadi-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos Hunyadi-utca.
 Kocsis A. Erzsébet-hídon túl Ambrózy
 szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc Megyeház-u. 2. Tarnai-ház
 Tolveth Frigyes Pénzügyi-palota

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald Temesvári-ut.

Gépkereskedő és fegyverraktár:

Sander M. József, Hoffherr Schranz és
 Clayton-Shuttleworth r.-t. mezőgazdasági
 gépgyára képviselője.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel Eötvös-utca
 Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-utca.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor Melencei-utca.
 Vági Sándor Szerbgyház-palota.

Kávéház:

Sólyom György Klub-kávéház.

Kézműaru- és rövidáruüzlet:

Benó Testvérek Hunyadi-utca.
 Eisenstädter S. és Társai Hunyadi-utca.
 Freund S. és Fiai Hunyadi-utca.
 Stagelschmidt János Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek Hunyadi-utca.
 Mangold Lipót Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos Megyeház-utca (Pest-
 szállodával szemben).

Lakatosműhely:

Engel Ádám Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Özv. Klein Mórné Hunyadi-utca.

Nőruha divatterem:

Wehner Anna Kinizsi-utca, Club-kávéház
 épület, I. emelet.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.